AHVENANMAAN
VALTIONVIRASTO

LAUSUNTO 3.11.2026

Eduskunnan hallintovaliokunta

Asia: HE 107/2026 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Ahvenanmaan valtionvirastolta asiantuntijalausunnon yllä mainitusta hallituksen esityksestä.

Ahvenanmaan valtionvirasto toteaa ehdotuksen olevan hyvä. On hyvä, että kuolleen omaisen asioiden hoitamista helpotetaan ja sujuvoitetaan ja että omaisen kuolemaan liittyviä palveluja digitalisoidaan sähköisen perukirjan, kuolinpesän osakasrekisterin ja testamenttirekisterin avulla. Kuolinpesän asiat voi jatkossakin halutessaan hoitaa paperilla, mutta tietojen kokoaminen helpottuu ja tarvittaessa osa asioista voidaan hoitaa digitaalisesti ja osa paperilla. Se, että mahdollisuus paperiversioiden käyttöön säilyy, on tärkeää suurelle osalle väestöstä.

Kuolinpesän osakasrekisterin yhteisrekisterinpitäjiksi ehdotetaan Digi- ja väestötietovirastoa ja Ahvenanmaan valtionvirastoa. On hyvä, että esityksen vaikutukset Ahvenanmaan valtionvirastoon ja se, että esityksessä ei ole Ahvenanmaan itsehallinnon alaan kuuluvia osa-alueita, on selvitetty.

Ahvenanmaan valtionvirasto toteaa, että ehdotus lisää sen vastuuta ja tavanomaisen toiminnan kustannuksia ja tuo mukanaan uusia viranomaistehtäviä, mutta myös tuloja, joita saadaan esimerkiksi palvelun käytöstä perittävistä asiakasmaksuista, kirjaamismaksuista ja vahvistamismaksuista. Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen hyödyntämisestä perittäisiin kotitalouksilta maksu, kuten nykytilassa perunkirjoitusta varten luovutettavista sukuselvityksistä. Pitkällä aikavälillä uudistuksen odotetaan vähentävän tilausten määrää, koska asiakas voisi suorittaa nämä tehtävät itse helposti saatavilla olevien digitaalisten rekistereiden avulla, mutta uudistus myös lisäisi asiakaspalvelun ja asiantuntijapalvelun määrää, koska asiakkaita pitäisi neuvoa ja auttaa löytämään etsimänsä. Laajat sukuselvitykset olisi jatkossakin jätettävä asiantuntijoiden hoidettaviksi. Vaikka perustiedot löytyvätkin jatkossa osakasrekisteristä, kansainvälistymisen myötä monet sukuselvitykset on tilattava ulkomailta ja hakijan on täydennettävä niitä. Puhelintilausten ennustetaan kolminkertaistuvan nykyisestä. Paperitilausten määrä säilynee ennallaan, ja niitä tehdään vielä pitkään yhtä paljon kuin digitaalisia tilauksia. Digi- ja väestötietovirasto arvioi, että vahvistamishakemusten kokonaismäärä kasvaa nykyisestä noin 2 000 hakemuksesta noin 5 000–10 000 hakemukseen vuodessa.

Ahvenanmaan valtionvirastolle uudistus tarkoittaisi sitä, että vahvistamistehtävä säilyisi sillä nykyiseen tapaan. Sen tehtäviin kuuluisi myös otteiden ja todistusten ja muulla tavoin yksittäin tapahtuva tietojen luovuttaminen Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta on rajattu siten, että se ei ulotu tilanteisiin, joissa tiedot luovutetaan teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla, koska Digi- ja

Postiosoite PB 58 22101 MARIEHAMN
Käyntiosoite Torggatan 16 B 22100 MARIEHAMN
Puhelin vaihde 0295 017 200
Sähköposti info@ambetsverket.fi magistrat@ambetsverket.fi
Nettiosoite www.ambetsverket.ax

väestötietovirasto vastaa yksin näistä tehtävistä. Ahvenanmaan valtionvirastolle tämä merkitsee huomattavasti pienempää kuormitusta.

Ehdotuksessa ei siis ole sellaisia muutoksia, joiden arvioitaisiin suoranaisesti lisäävän Ahvenanmaan valtionviraston työmäärää. Kyse olisi lähinnä työtapojen muuttamisesta. Jos kuitenkin vahvistamishakemusten kokonaismäärä nousisi Digi- ja väestötietoviraston osalta arvioidun mukaisesti, nousisi myös Ahvenanmaan valtionvirastossa käsiteltävien vahvistushakemusten määrä ja niiden vaatima työmäärä samassa suhteessa. Neuvonnan ja sekä paperilla tapahtuvan että digitaalisen asioinnin hakemusten määrän lisääntymisen myötä Ahvenanmaan valtionviraston käytettävissä olevia resursseja on tarkasteltava huolellisesti. Siitä huolimatta uudistuksesta on paljon hyötyä kansalaisille ja se on luonnollinen askel digitalisaatioprosessissa.

Maarianhaminassa 3.11.2026

Louise Enkvist
Henkikirjoittaja